

Лисовець З. З.,

здобувач вищої освіти ступеня магістра,
навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання, 1-КМПД
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В СЬОГОДЕННІ

Актуальність проблеми дослідження. Боротьба з домашнім насильством сьогодні є одним із найважливіших напрямків суспільного розвитку. Вона розглядається не лише як соціальна проблема, а насамперед як проблема захисту прав людини, особливо захисту прав жінок, для вирішення якої необхідно сформулювати відповідні правові засоби. Домашнє насильство посягає на права і свободи окремих осіб, і через різноманітні можливості винного та потерпілого самозахист останнього ускладнюється та потребує втручання держави та суспільства.

Протягом багатьох років торгівля людьми набула різноманітних форм. Багато факторів, таких як соціальне неблагополуччя громадян та економічні труднощі в деяких регіонах, призвели до глобалізації цієї світової проблеми. У світі проживає незліченна кількість людей, що в результаті різних факторів стали жертвами торгівлі людьми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі досліджували такі науковці як: А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, І. І. Зуєва, Г. Ю. Лук'янова, О. І. Постол, В. М. Приступ, О. В. Проценко, М. І. Хавронюк та ін. Проблема протидії незаконній торгівлі людьми досліджували такі вчені як: І. В. Басиста, В. С. Венедиктов, Т. І. Возна, Н. О. Гуторова, О. М. Джужа, К. Б. Левченко, Я. Г. Лизогуб, В. В. Лунєєв, В. О. Навроцький, А. М. Орлеан, Ю. С. Пестерева, В. М. Підгородинський, І. Б. Похіла, А. М. Притула, О. В. Пустова, Ю. В. Раковська, О. С. Саїнчин, В. М. Стратонов, О. І. Чекмезова, В. К. Шкарупа та інші науковці.

Мета дослідження – проаналізувати та дослідити актуальні питання щодо запобігання та протидії домашньому насильству, насильству в Україні та торгівлі людьми в Україні.

Об'єкт дослідження – протидія насильству в Україні

Предмет дослідження – протидія та запобігання домашньому насильству, насильству за ознакою статі та торгівлі людьми в Україні

Виклад основного матеріалу. Загальновідомим є те, що сім'я – це один із головних інститутів, у якому відбувається первина соціалізація особистості, закладаються основні соціальні цінності та моральні установи. Домашнє насильство є «раковою пухлиною» як сімейного організму, так і суспільного, якому значний час не приділяли належної уваги, внаслідок чого, такий вид соціальної практики знаходився поза правовим полем.

У Стамбулі 11 вересня 2011 року було відкрито для підписання Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами [8], яка на сьогодні є одним із найбільш прогресивних міжнародних інструментів протидії різним проявам домашнього насильства.

Відповідно до статті 126–1 Кримінального Кодексу України домашнє насильство є умисним систематичним вчиненням фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя, або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, внаслідок чого виникають фізичні або психологічні страждання, розлад здоров'я, втрата працездатності, емоційна залежність або погіршення якості життя потерпілої особи [2].

З метою реалізації Національної стратегії у сфері прав людини, ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами Верховна Рада України прийняла Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [5, с. 28].

Основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству полягають:

- у запобіганні домашньому насильству;
- у ефективному реагуванні на факти домашнього насильства завдяки введенню механізму взаємодії суб'єктів, якими здійснюються заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- у наданні допомоги й захисту постраждалим особам, забезпеченні відшкодування шкоди, що заподіяна домашнім насильством;

–у належному розслідуванні фактів домашнього насильства, залученні кривдників до передбаченої законом відповідальності й зміні їх поведінки.

У Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» насильство за ознакою статі визначається як дії, які спрямовуються проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків) [4].

Протидія насильству за ознакою статі являє собою систему заходів, які спрямовані на припинення насильства за ознакою статі, наданні допомоги та забезпечення захисту постраждалої особи та отриманні нею відшкодування завданої шкоди.

Суб'єкти, якими здійснюються заходи у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі, взаємодіють між собою на підставі Порядку взаємодії суб'єктів, якими здійснюються заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, що закріплено у Постанові Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 [6].

Заходи із запобігання насильству за ознакою статі здійснюються за такими напрямками, що полягають:

–у вивченні ситуації та зборі даних щодо фактів насильства за ознакою статі;

–у проведенні галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення насильства за ознакою статі;

–у проведенні інформаційних кампаній, що стосуються проявів насильства за ознакою статі, а також наслідків, зокрема для дітей;

–у проведенні у навчальних закладах інформаційних та просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі;

–у залученні ЗМІ з метою проведення просвітницьких кампаній;

–в організації і проведенні спільних та спеціалізованих тренінгів і семінарів для спеціальність, що займаються питаннями запобігання та протидії насильству за ознакою статі;

– в організації і виконанні програм для осіб, що вчинили насильство за ознакою статі, зокрема сексуальне насильство, у визначеному законодавством порядку [1].

Особливої уваги заслугове питання протидії та запобігання торгівлі людьми. Сучасна ситуація щодо запобігання торгівлі людьми свідчить про те, що проблема торгівлі людьми є негативним явищем, порушенням прав людини, суперечить міжнародному та національному законодавству. Тому питання протидії торгівлі людьми потребує більшої уваги з боку вчених і практиків.

Проблема торгівлі людьми є досить актуальна, оскільки з однієї точки зору, вона є багатогранна, транснаціональна, завдяки якій охоплюються права людини, економічна міграція населення, організована злочинність і корупція, трудові відносини, пов'язані з охороною здоров'я, а з іншої точки зору внаслідок з визначеною проблемою необхідні скоординовані дії Державного бюро розслідувань, органів виконавчої влади, зокрема Міністерства соціальної політики, Міністерства внутрішніх справ, Державного бюро розслідувань, органів державної адміністрації, а також неурядових організацій.

На думку багатьох практиків у зв'язку з цією проблемою необхідно проводити спільні оперативно-розшукові дії правоохоронних структур зацікавлених країн, узгоджувати процесуальні процедури, що вимагає високої кваліфікації виконавців [7]. У статті 1 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» [3], торгівля людьми – це здійснення незаконної угоди, об'єктом якої виступає людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації.

Поняттям протидії торгівлі людьми є система заходів, що спрямована на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та наданні допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми. В умовах сьогодення, торгівля людьми поділяється на внутрішні та зовнішні фактори.

На підставі аналізу українського законодавства, можна визначити такі основні заходи у сфері протидії торгівлі людьми:

1. Варто розробляти та посилювати попередження торгівлі людьми:

– вивчати ситуацію торгівлі люди в окремих регіонах;

– підвищувати рівень обізнаності, а саме, слід проводити більше заходів через ЗМІ.

2. Посилювати боротьбу з торгівлею людьми. У Законі України «Про протидію торгівлі людьми» передбачено, що боротьба з торгівлею людьми – це невід’ємна складова частина діяльності органів Національної поліції по боротьбі із злочинністю, якими здійснюються заходи щодо виявлення злочинів торгівлі людьми;

3. Збільшувати допомогу та захист особам, що постраждали внаслідок торгівлі людьми. З цією метою створюється відповідний Національний механізм взаємодії суб’єктів, якими проводяться заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Визначені заходи включають встановлення потреб особи, яка постраждала від торгівлі людьми, та пошук органів чи закладів, що можуть їх задовольнити;

4. Посилювати заходи протидії торгівлі дітьми, що включає в себе: узгодження з відповідними соціальними службами, які займаються неблагополучними сім’ями, для того, щоб вони виявляли можливі ознаки торгівлі людьми і потенційних суб’єктів;

5. Реалізовувати міжнародне співробітництво у сфері протидії торгівлі людьми.

Висновки. Отже, враховуючи все вище наведене можна зробити висновок, що домашнє насильство та насильство за ознакою статі є однією із найгостріших проблем сьогодення, що виникає внаслідок низькоефективної діяльності правоохоронних органів з однієї точки зору і байдужим ставленням окремих членів суспільства – з іншої точки зору. Позитивно вирішити дане питання можна завдяки удосконаленню роботи державних та недержавних структур, головна мета яких полягає у тому, що запобігти домашньому насильству та насильству за ознакою статі, а також у вжитті заходів, що спрямовуються на втручання у кризові ситуації у сімейно-побутовій сфері, зменшення практичних можливостей вчинення даного виду злочинів і припинення вже розпочатих.

Основні заходи, що стосуються протидії торгівлі людьми в Україні полягають зокрема: у попередженні торгівлі людьми; боротьбі з торгівлею людьми; наданні допомоги та захисту особам, що постраждали від торгівлі людьми; протидії торгівлі дітьми; міжнародному співробітництві у сфері протидії торгівлі людьми. Проте, незважаючи на це, заходи у сфері протидії

торгівлі людьми варто більш чітко регламентувати та вдосконалювати.

Список використаних джерел

1. Запобігання та протидія насильству за ознакою статі.
URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/zapobigannya-ta-protydiya-nasylstvu-za-oznakoju-stati/>.

2. Кримінальний кодекс України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

3. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 року № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>.

4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV-URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>.

6. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова КМУ від 22 серпня 2018 р. № 658 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF>.

7. Слубський І. Й. Протидія торгівлі людьми: адміністративноправовий аспект. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 277–284.

8. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. Istanbul, 11. V. 2011. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008482e>.